

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд
на Ирис Шавит

на тема: *„Субективни фактори на влияние върху ученици с ниски постижения по математика в израелските училища“*,

представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“,
по професионално направление 3.2. Психология,
Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“,
към Катедра „Психология“
на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“,
с научен ръководител проф. д.п.н. Николай Колишев

Автор на рецензията: доц. д-р Севджихан Ахмедова Еюбова
от Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
(професионално направление 3.2. Психология /
Възрастова и педагогическа психология)

1. Актуалност и значимост на разработеният в дисертационния труд проблем. В дисертацията си Ирис Шавит разглежда и търси решение на реален проблем, провокиран от образователната практика в Израел – ниски учебни постижения и ниски резултати на годишните задължителни изпити, както и нарастващ броя на ученици с ниски учебни постижения в технологичните училища. Тези констатации стимулират изследователския интерес към установяване на причините за незадоволителните резултати, към разработване и прилагане на програми за интервенция с оглед преодоляване на проблемите в много училища. Избраната тема за дисертационно проучване – *„Субективни фактори на влияние върху ученици с ниски постижения по математика в израелските училища“*, е не само актуална, но и изискваща незабавни действия от страна на образователни институции и организации, които се занимават с образователни политики. В този аспект необходимостта от научно проучване на субективните фактори, които биха повлияли за успеха на учениците в областта на математиката е от съществено значение за самите изследвани лица и непосредствената им близка среда – семейство, училище и общността, към която принадлежат. Целта на дисертационното изследване е да се установи влиянието на училищната тревожност, мотивацията за учене и увереността в себе си върху учебните постижения на учениците в обучението по математика, въз основа на което да се разработи и подложи на експериментална проверка програма за интервенция, която да намали училищната тревожност и повлияе благоприятно мотивацията за учене и самоувереността. За постигане на целта са формулирани поредица от задачи, сред които систематизиране на

теоретичната информация за училищната тревожност, мотивацията за учене и увереността в себе си; установяване влиянето на училищната тревожност, мотивацията за учене и увереността в себе си в обучението по математика върху учебните постижения на учениците; разработване и прилагане на интервенционна програма, насочена към намаляване на училищната тревожност, развитие на мотивацията за учене и увереността в себе си в обучението по математика; определяне на критерии и показатели за установяване на ефективността на интервенционната програма; анализиране на резултатите от изследването в количествен и качествен план. Хипотезата на дисертационното проучване е свързана с допускането, че училищната тревожност ще се понижи, а мотивацията за учене и самоувереността в обучението по математика ще се развият, ако се приложи програма за интервенция, която се основава на: възможности за индивидуално и групово обучение, целящо понижаване на училищната тревожност; създаване на условия за учебна изява и постигане на по-голяма привлекателност на обучението, което ще подкрепи мотивацията за учене; въвеждане на специализирана учебна програма, насочена към развитие на увереността в себе си; непрекъснато подобряване на интервенционната програма чрез получаване на обратна връзка за нейната ефективност от учители и ученици.

2. Структура и съдържание на представената дисертация.

Дисертационният труд на Ирис Шавит е в обем от 196 страници, от тях 158 съставят основния текст, 22 страници са за използваната литература и 16 включват приложения. Използваната литература

включва 144 публикации на английски език и 45 – на иврит. Дисертационният труд е с класическа структура – включва увод, три глави, обобщение, заключение, списък с използвана литературата и приложения, съдържащи инструментариума по изследването и някои по-обширни таблици от статистическия анализ. След увода е поместен и кратък списък с най-често използваните съкращения и термини в дисертацията. В *първата глава* е направен теоретичен анализ и са изяснени от понятийна гледна точка изследваните субективни фактори – училищната тревожност в обучението по математика, мотивацията за учене и увереността в себе си. Във *втората глава* подробно е аргументиран моделът на предложената от докторанта програма за интервенция. *Третата глава* представя организацията и методиката на изследването, получените резултати и техният анализ. Дизайнът на проучването и избраните методи и инструменти в изследването съответстват на поставените цели и формулираната хипотеза. Използваните статистически методи са коректно подбрани. Резултатите показват висока ефективност на програмата за интервенция.

- 3. Приноси на дисертационния труд.** Разработена е програма за интервенция, която понижава училищната тревожност в обучението по математиката и повлиява положително мотивацията за учене и увереността в себе си. Предложен е нов авторски инструментариум за оценяване на изследваните в дисертацията фактори.
- 4. Възможностите за практическо приложение на резултатите от дисертационното изследване** се състоят в конструирането и

апробирането на изследователски инструментариум, включващ интегриран въпросник за диагностика на тревожността в обучението по математика, мотивацията за учене и увереността в себе си, както и полуструктурирани интервюта за учители и ученици. Конструираниите полезни ресурси са надеждни и валидни, което позволява непосредственото им приложение в образователната практика.

5. Автореферат и публикации, свързани с дисертационният труд.

Авторефератът вярно и точно отразява съдържанието на дисертацията и дори в някои части е прекомерно подробен. Ирис Шавит представя три публикации по темата на дисертационния труд, като една от публикациите е и доклад от участие в международна конференция по психология, което показва желанието на автора на дисертацията да популяризира проблема, който изследва.

6. Критични оценки, забележки и препоръки. Забележките ми са предимно към стилистичното оформление на текстовете в дисертацията и автореферата. Препоръката ми към Ирис Шавит е да публикува дисертационният си труд под формата на практическо ръководство, което да подкрепи работата на учителите по математика, учениците и други специалисти, пряко ангажирани в работата с деца с ниски постижения по математика. Направените коментари не коментари не засягат същността и качествата на дисертационния труд.

7. Заключение. Представеният дисертационен труд, авторефератът, свързаните с темата 3 научни публикации, анализът на значимостта и

съдържащите се научно-приложни приноси ми дават основание да
предложа на членовете на Уважаемото научно жури, на Ирис Шавит
да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор” по
професионално направление 3.2. „Психология”, докторска програма
„Педагогическа и възрастова психология”.

04.11.2022г.

Рецензент:

Доц. д-р Севджихан Еюбова